

מדינת ישראל
משרד החינוך

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

הפקוח על הוראת המקרא

בחינוך הממלכתי

יום חמישי כ"ב ניסן תש"פ, 16/04/20

לכבוד,

מורי התנ"ך בחינוך הממלכתי,

שלום רב,

הנדון: הצעות להערכה מסכמת בתחום הדעת תנ"ך ממלכתי

תקופה מאתגרת ניצבת בפנינו המורים, בה נדרש מאיתנו המשך תהליכי הלמידה ההוראה וההערכה במסגרת אחרת וייחודית לעת הזו.

להמשך הלמידה וההוראה, יש בידכם את [אתר תנ"ך ממלכתי](#), היכול לסייע בניהול הלמידה מקרוב ומרחוק. כמו כן השיעורים המוקלטים, ועזרים נוספים הנמצאים [בקישור בדרייב התנ"ך הגדול](#).

להערכה מסכמת בתום תהליך הלמידה והוראה אנו מבקשים להציע מספר הצעות לבחירת המורה ובהתאמה לתלמידיו. הערכה המביאה לידי ביטוי היקף של תכנית הלימודים כנדרש, ועקרונות מנחים בתחום הדעת של ידע מיומנויות וערכים, בהשלמה למסמך ההנחיות של מתן ציונים שנתיים שפורסם במנהל החינוך העל יסודי (אגרת מספר 9, 30.3.20 הצעה ב'), כ"הצעות להערכה מסכמת מטעם המפמ"ר".

להלן העקרונות להערכה מסכמת בתנ"ך ממלכתי:

1. על ההערכה להיות מתוך שמונה פרקים מגוונים ובהתייחסות להיקף של 8-20 פסוקים, מתוך המיקוד של הבררות.
2. על ההערכה להתייחס לידע נצבר ונרכש מתוך הפרקים שבמיקוד.
3. על הערכה לשלב חשיבה מסדר גבוה (לדוגמה: שאילת שאלות, הסקה, מיון, השוואה, מיזוג, לנסח טיעון, להגן/ להעריך/ לבסס להתנגד לטענה. לנקוט עמדה אישית מנומקת ביחס לנלמד).
4. על ההערכה להתייחס לנושא העמ"ר (ערכים, מעורבות ורלוונטיות).
5. על ההערכה לשלב שימוש במושגים מתחום הדעת (כגון: מילה מנחה, שיטות גמול, מידה כנגד מידה וכו').
6. על ההערכה לשלב התייחסות לקושי פרשני (מסורתי, מחקר או אחר) ולפחות שתי דרכים לפתירתו או התייחסות לאמצעים ספרותיים ותרומתם למשמעות הסיפור.

7. על ההערכה לשלב התמודדות עם קטע קצר שלא נלמד (לפחות 4 פסוקים, ניתן לשלב בשאלות השוואה, שאלות פרשניות ועוד).

החלטות עקרוניות של המורה טרום הכנת הערכה מסכמת:

- א. בחירה - האם הערכה המסכמת עם חומר סגור או פתוח.
- ב. האם הערכה תהיה עם צפייה לתשובות אחידות מסויימות לכלל התלמידים ("נכונות"), או עבודה בנימה אישית עם שונות בתוצר בין תלמיד לתלמיד.
 - 1. בחינה/ הערכה עם תשובות אחידות "נכונות" - וחומר סגור - מחייבת התמודדות עם טוהר הבחינה.
 - 2. עבודה אישית מחייבת הוראות ברורות לפי הקריטריונים הבסיסיים, יש לוודא שיש בארגז כלי התלמידים את היכולת להתמודד עם הנדרש.
- ג. על המורה לחשוב האם התלמיד ידרש לשקף את ידיעותיו בנלמד במסגרת תוכנית הלימודים או ידרש להעמיק/ להרחיב את ידיעותיו בתכנים מעבר לאלו שנלמדו בכיתה.
- ❖ לתלמידי אגף שחי"ר וחינוך מיוחד - מומלץ לתת כמה משימות קטנות, מוגדרות וברורות (כמו תלקיט).

לבחירתכם ולעזרתכם מספר הצעות לאירועי הערכה מסכמים למידה והוראה:

- 1. מבחן ברמה של בגרות: בחינה מסכמת על פרקי הלמידה, בהתאם לתכנית הלימודים ובהתאמה למיקוד הלמידה לבחינת הבגרות.

א.1. המורה יחבר בחינה בהתאם לפרקי הלימוד הנדרשים, וההדגשים בתהליך ההוראה והלמידה שלו עם כיתתו.

או

- א.2. המורה יחבר בחינה בהתאם לפרקי הלימוד ובהתאמה למיקוד הלמידה לבחינות הבגרות מתוך שאלות בגרות מוכנות [משאלוני בגרות](#) מוכנים.

בבחירת הערכה זו, של מבחן מסכם, יש לתת את הדעת לקיומה תוך כדי שמירה על טוהר הבחינות.

2. הגשת עבודה :

ב. המורה יחבר לכל אחד מנושאי הלימוד לבחינת הבגרות בהתאם לפרקים ולמיקוד הלמידה, עד 2 שאלות מסדר חשיבה גבוה, שתשקפנה הבנה רוחבית ומעמיקה של התלמיד בנושא.

או

ג. המורה יבחר את אחד הנושאים בפרקי בחינת הבגרות לבחירתו: ספר בראשית או שמות או נושא חתך, יחבר שאלה פוריה או שאלת חקר, ויבקש מהתלמיד לענות עליה, על סמך הבנתו, חומרי הלימוד לפניו, ומקורות מידע וידע נוספים, בהנחיתו של המורה.

או

ד. **התלמיד יחבר מבחן** על פרקי הלימוד בהתאם למבנה בחינת הבגרות. שתי שאלות מבראשית, שתי שאלות מספר שמות, ושאלה אחת מנושא החתך, בהיקף של שישה פרקים מכל אחד מהנושאים. לכל שאלה שני סעיפים. האחד מתייחס לידע והשני בו התייחסות להיבט פרשני/קושי/אמצעים ספרותיים/שאלת עמ"ר/שאלות בסדר חשיבה גבוה וכדומה. התלמיד יצרף למבחן תשובון לשאלון שחיבר.

או

ה. **עבודת "מיני חקר"** בהיקף של עד שלושה עמודים, על אחד מהנושאים בבחינת הבגרות ובהתאם לפרקי הלימוד והמיקוד לבחינת הבגרות. על התלמיד להציג שאלת חקר, להבנות את הידע, ליישמו ולהסיק מסקנות כפי שנדרש בעבודת חקר.

או

ו. **הכנת תלקיט** על שמונה פרקים מפרקי הלימוד והמיקוד כנדרש בבחינת הבגרות, מספר בראשית, שמות ונושא חתך.

התלקיט יכלול ארבע משימות שבכל משימה תהיינה שתי שאלות. האחת מתייחסת לידע והשניה בסדר חשיבה גבוה/עמ"ר וברמת יישום.

או

ז. **משימה יצירתית** המביאה לידי ביטוי ידע של התלמיד והבנה רחבה של אחד מהנושאים לבחינת הבגרות ובהתאם לפרקי הלימוד והמיקוד לבחינת הבגרות. התוצר צריך להיות מלווה בעבודה עיונית (מינימום 600 מילים) המבססת ומסבירה את עיגונה של היצירה בכתובים ואת השיח שלה עמיהם (גם כאן יש להביא לידי ביטוי ידע, חשיבה מסדר גבוה ועמ"ר). העבודה יכולה להציג סוגיה פרשנית/קושי/דילמה ועוד.

או

ח. **מורה יכול לבחור לבנות הערכה אחרת בהתאם לרצונו וצרכיו** ובתנאי שיעמוד בשבעת העקרונות כפי שהוצגו בתחילת המסמך.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך

הפקוח על הוראת המקרא

בחינוך הממלכתי

ההערכה זו תעשה במסגרת **אישית** בלבד. כל אחת ההערכות המוצעות חייבות לשקף את שבע העקרונות, כפי שהוצעו בתחילת המסמך, ולתת ביטוי לידע, מיומנויות וערכים וכן לדעתו ומסקנתו האישית של התלמיד במקום שהוא נדרש להן. ניתן להיעזר [במחונן](#) באתר תנ"ך ממלכתי.

יש לשמור את העבודות בבית הספר, לכל בדיקה עתידית שתדרש.

בהצלחה,

ענת צידון

מנהלת תחום דעת תנ"ך ממלכתי